

Maricica HERGHELEGIU*
Georelly HERGHELEGIU**

Abstract: A princely voyage on the Danube, Călărași 1866

In 1866, Prince Carol I took few voyages on the Danube, with a desire to know better his new home country. In the middle of November, the prince, accompanied by the Minister of Cults, Ioan Strat, left Oltenița, travelling to Călărași, on board of the "Romania", the first steamboat in the Romanian flotilla. On this occasion, the future sovereign visited the town of Călărași for the first time. This important event, both recorded in the King Carol's I statements and the captain of the Romanian ship too, is an invaluable source of information on how the town of Călărași was like in the middle of the nineteenth century and how the atmosphere was in the town of Călărași.

Keywords: Prince Carol I, 1866, visit, Călărași, steamboat "Romania"

Carol I a înțeles încă de la începutul domniei sale în Principatele dunărene, în 1866, importanța căilor de comunicație pe apă, soluția descinderii sale aici în condițiile în care, neputând străbate pe uscat Austria, care nu vedea cu ochi buni întărirea Principatelor danubiene sub un principe străin, a „descălecat” aici pe calea apelor, la Turnu Severin. Este cunoscută asiduitatea cu care proaspătul domnitor a străbătut patria de adopție în lung și în lat încă din primii ani ai domniei. Călătoria din 1866 la Constantinopol pe yahtul turcesc “Izedin” trebuie să-i fi întărit hotărârea realizării unui program naval, ca o afirmare a dreptului nostru de a ieși la mare. La 1866, marina militară românească avea un efectiv de 280 de oameni și un singur vapor cu aburi -“România”- precum și câteva bărci cu pânze. La acel moment, practic nu se putea vorbi de marină comercială, pe Dunăre circulând doar vase sub pavilion turcesc, austriac și rusesc¹. În vederea cunoașterii situației, domnitorul realizează mai multe călătorii pe Dunăre, prima chiar în 1866, urmată de altele

* Profesor de istorie, Colegiul „Sandu Aldea”, Călărași.

** Arhivist, Serviciul Județean Călărași al Arhivelor Naționale.

¹ Aurel Negulescu, *Regele Carol I și marina*, în „Calendarul Universul”, București, Editura Universul, 1940, p. 195.

cu vaporul “Ștefan cel Mare”, scos din apă și reparat în 1868, după ce se scufundase anterior în urma ciocnirii cu un alt vas².

Singurul vas disponibil la 1866 era, așadar, “România”. Acest vas fusese prima navă românească de război, lansată la apă la Giurgiu la 2 august 1864 în prezența unui public numeros și entuziast. Numele „România” cu care a fost botezat vasul era atribuit în memoria actului unificării Principatelor³. În primii ani de activitate, „România” a fost utilizată în special pentru călătoriile suveranului și ale familiei acestuia până când, odată cu amenajarea navei „Ștefan cel Mare”, va fi înlocuită cu aceasta. Caracteristicile tehnice ale vasului „România” constau în: lungime: 35 m., lățimea: 6 m.; pescajul: 0,6 m.; deplasamentul: 130 t.; mașina cu aburi: 240 C.P., iar viteza dezvoltată era de 8 noduri. Nava dispunea de zături cu diametrul de 1,50 m. și avea o cârmă cu lungimea de 2 m. Construcția acesteia fusese realizată de firma „Neuburg-Kloster”, lângă Viena, iar mașina la o firmă din Florisdorf⁴. Numele inițial al vasului fusese „Prințul Vogoride”. Nava efectua transporturi de sare pe Siret și Dunăre. Fusese adusă în țară în 1857, împreună cu 8 șleपुरi din lemn. În 1861, a fost rechiziționată de guvern și transformată în navă de război la Giurgiu. Ea aparținuse unui comerciant grec ce făcea comerț cu sare pe Prut și căruia, din pricina unor datorii la stat, i s-a confiscat vasul, acesta fiind dat șaluparilor. Aceștia l-au amenajat, utilizându-l, printre altele, cu un mic salon cu două canapele înguste și scurte, îmbrăcate cu mușama neagră, precum și două cabine întunecoase.

În ziua de 12 noiembrie 1866, Carol I însoțit de ministrul cultelor Ioan Strat se îndrepta spre Oltenița, unde „drumurile, în urma vremii rele erau într-o stare cum prințul nu a mai văzut niciodată până acum.” În aceste condiții, intenționând să meargă și la Călărași, domnul a fost nevoit să călătorească pe Dunăre făcând apel la marina militară. Sosit în aceeași zi la Giurgiu pentru a încărca niște efecte și muniții pentru Călărași, căpitanul Anton Barbieri a primit de la Ministrul de Război, generalul Florescu, următorul ordin: “Nu veți pleca până nu sosește Vodă care va călători și El tot la Călărași”! “România” era atât de încărcată, încât nu permitea nici o manevră pe covertă⁵.

Dar cine era Barbieri? Născut în Italia, acest personaj cu nume de aventurier sosea pe teritoriul românesc pe la mijlocul secolului al XIX-lea, la

² Nicolae Bârdeanu, Dan Nicolescu, *Contribuții la istoria marinei române – din cele mai vechi timpuri până în 1918*, vol. I, București, Editura Științifică și Enciclopedică, 1979, p. 167-168.

³ George Boranda, *Nave celebre*, în „Marina Română” nr. 6, 1991, p. 10.

⁴ Cristian Crăciunoiu, *Avizo-ul „România”*, în „Tehnum”, nr. 11, 1978, p. 17.

⁵ Aurel Negulescu, *op. cit.*, p. 196.

bordul unei corăbii care a naufragiat la gurile Dunării. S-a stabilit în Galați, angajându-se în anul 1845 în Corpul Șaluparilor, cu gradul de soldat. A avansat rapid la gradele de sergent (1846) și sublocotenent (1850). În anul 1854, Anton Barbieri părăsea flotila moldoveană și se înrola în marina rusă, participând, sub comanda amiralului Nahimov, la bătălia navală de la Sinope, una din cele mai importante acțiuni din timpul războiului Crimeii (1853-1866), soldată cu distrugerea flotei otomane. Revine în flotila moldovenească în 1857, iar din 1866, după unirea flotilelor din cele două Principate, devenea comandantul punctului Ismail. În 1863 era avansat la gradul de căpitan și după un an era numit în funcția de comandant al navei „România”⁶.

Cunoscând bine lipsa de confort a navei sale, căpitanul Barbieri a intrat în panică la vestea că va avea ca oaspete un personaj așa ilustru. Astfel, ca serviciu de masă deținea... cinci farfurii, un pahar verde, o sticlă, un șervet cu dungă roșie, o față de masă colorată, furculiță și cuțit cu mânere de lemn negru, o solniță⁷.

Odată sosit la bord și Principele Carol, nava a plecat din Giurgiu având puntea baricadată de saltele, efecte reformate și lăzi cu muniție. Principele abia strecurându-se printre saltele, a fost poftit să stea pe două scaune pliante. Din cauza ceții apărute pe drum, nava a fost nevoită să ancoreze, spre disperarea bietului Barbieri, copleșit de prezența la bordul mult prea modestei sale nave a unui asemenea oaspete. Principelui i s-a improvisat un pat pe o canapea. O plapumă subțire de flanel servea drept cearceaf, o alta drept pernă dintr-un material cadrilat. Lângă canapea au fost aduse trei scaune pliante să se odihnească în siguranță. La cap a fost postată o măsuță de brad, o sticlă de apă și două sfeșnice de alamă cu lumânări de stearină.

Principele a refuzat tratamentul special care i-a fost acordat, mulțumindu-se să tragă de la pat un scaun pliant. Peste noapte, a alternat plimbările în lungul salonașului de 2-3 metri cu episodice șederi pe scaunul pliant, unde a citit o carte în germană. Aghiotantul său s-a culcat pe cealaltă canapea, fără nici un așternut. Cum vasul nu avea bucătar, principelui i s-a oferit șuncă, salam, brânză în bunul obicei cazon. În schimb, cei cei cinci servitori ai săi au înjurat toată noaptea în nemțește, neputându-se odihni⁸.

Abia spre orele târzii ale dimineții, după ridicarea ceții, vasul și-a putut continua drumul, apoi a acostat la debarcaderul din Călărași unde oficialitățile și localnicii așteptau să-și omagieze Principele. Mulțimea de pe uscat aștepta

⁶ George Boranda, *op. cit.*, p. 10.

⁷ Aurel Negulescu, *op. cit.*, p. 196.

⁸ *Ibidem.*, p. 196.

curioasă să-l zărească pe Vodă. De pe debarcader, oamenii s-au urcat pe scaune și scări să-l vadă baricadat între saltele și lăzi. Când Principele Carol a debarcat, Barbieri, de bucurie, a început să facă cruci și mătânii, mulțumit că misiunea se încheiase într-un mod fericit.

Pentru primire, oficialitățile orașului au organizat un *Te Deum* urmat de un prânz iar seara, „iluminație”⁹. Oaspetele a avut ocazia să „inspcteze autoritățile administrative și a formulat o serie de sugestii legate de modernizarea portului, sistematizarea străzilor, construirea gimnaziului, valorificarea mai eficientă a terenurilor agricole și a bălților din zonă”¹⁰. Primele impresii ale Principelui despre oraș au fost consemnate „nemțește” în „Memorii”. „A doua zi, 13 noiembrie întreg orașul precum și clădirile publice i se înfățișau lui Carol cu o aparență foarte neîngrijită și sărăcăcioasă, nici măcar soarele strălucitor nu a reușit să îmblânzească impresia tristă, deoarece toamna a nimicim verdeța plăcută a copacilor”¹¹.

În ceea ce privește nava „România”: după ce încărcătura vasului a fost descărcată și puntea spălată și se pregătea un nou marș, a primit alt ordin: “Veți aștepta imbarcarea lui Vodă cu care veți veni la Giurgiu”¹². E de înțeles surpriza pe care Barbieri, ca militar, a trebuit să o suporte. Cât despre Principe, în drumul spre Giurgiu a călătorit mai confortabil, aghiotanții acestuia având grijă să-i procure din Călărași un pat elegant, veselă și rufărie delicată.

⁹ *Memoriile Regelui Carol I al României...*, p. 144.

¹⁰ Nicolae Țiripan, *Municipiul Călărași. Monografie*, Călărași, Editura Pământul, 2008, p. 47.

¹¹ *Memoriile Regelui Carol I al României...*, p. 144-145.

¹² Aurel Negulescu, *op. cit.*, p. 197.